

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti a Din 2., do 100 vrst Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3., večji inserati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inseratni danek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Jugoslovenstvo brez kompromisa

Pomemben govor predsednika vlade v Zagrebu — Načela zgodovinskih ukrepov so nespremenljive smernice vseh in za vse

Zagreb, 23. septembra. Sinoči je priredil predsednik vlade, ki se mudi na posetu v Zagrebu, banket v hotelu »Esplanade«. Udeležilo se ga je okrog 200 oseb, med njimi vsi v Zagrebu navzoči ministri ter vsi najodličnejši predstavniki javnega življenja v Zagrebu. Na banketu je imel predsednik vlade general Zivković na zbrane goste pomemben nagovor, v katerem je med drugim dejal:

Ime naše kraljevine, Jugoslavija kot sinteza enotnega čustvovanja in popolne nacionalne solidarnosti in narodnega edinstva je navdušeno odjeknilo v vseh rodoljubnih srcih našega naroda.

Jugoslavija ne pomeni samo narodnega in državnega edinstva, ni le popolna duhovna in nacionalna solidarnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, marveč pomeni popolno harmonijo in sklad interesov tako celote kakor posameznikov. Ona pomeni popolno enakost vseh državljanov in vseh krajev, ki so vsi naši, vsi nam enako dragi.

Ime Jugoslavija ne pomeni negacije naših plemenskih imen, ne hrvatskega, ne srbskega, ne slovenskega. Kajti v resnici so bili najboljši in največji Jugoslovenci v preteklosti najboljši Hrvati, Srbi in Slovenci.

Ravno tako naj spoštovanje naših svetlih nacionalnih in plemenskih tradicij vsikdar podpira razvijanje in krepitev nacionalne sinteze in edinstva.

Tako pojmovanje jugoslovenstva kot narodne in državne misli, je najzanesljivejša osnova okrepitev in napredka vseh nas Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Gospodje! Dve pomembni dejanji, manifesti dne 6. januarja 1929 in zakon z dne 3. oktobra 1929 vsebujejo smernice našega bodočega dela ter zdrave preporodne pravice našega narodnega in državnega življenja ter obelježja naše državno ustrojstvo. Kraljevska vlada je v svoji deklaraciji z dne 4. julija 1930 obrazložila svoje stališče napram vsem važnim vprašanjem v zvezi z novim redom. Načela teh zgodovinskih ukrepov so nepremakljiva in pomenijo trajne direktive za naše delo ter ostanejo prava vera nas vseh. S temi pravci bomo ustvarili lepšo in srečnejšo prihodnost našega naroda in domovine.

Ze doslej so se pokazali vidni uspehi takega dela. Konec je nedavnih nemilih trenj, ki so bila posledica nezdravega in nesodobnega strankarskega življenja in ki so uničevala vse zdrave, konstruktivne sile našega naroda. Kon-

nec je neprestanih kriz, državnih in režimskih, Ugasili so verski in plemenski prepri, konec je nestrpnosti. Mesto nespornostim in nesoglasij iz prošlosti je zavladal duh zblizovanja in zaupanja. Mesto strankarskih preprirov imamo bratsko ljubezen in slogu. Vsakemu je odkazano njegovo mesto in je opozorjen na svoj dolžnost, a naše prebivalstvo, ki so ga mamile strankarsko-politične borbe in ki je pogostokrat pod vplivom raznih prevar zahajalo na stranpota, se posveča mirnemu, pozitivnemu, stvariteljskemu delu. Obča gospodarska kriza, ki od nje trpi ves svet, se je s prečiščenim in odločnim delom znatno ublažila. Gospodarski položaj našega naroda in finančne razmere naše države so se popravile. Pri izvajanju svojih plemenitih nalog pa hoče kraljevska vlada vztrajati brez kompromisa in neodstopno.

Zagreb, 23. septembra. Ministrski predsednik general Peter Zivković je danes jutraj posetil zagrebško pokopališče ter je položil venec na grobove ilirskih prvoboriteljev. Nato je posetil razne socialne in humanitarne ustanove, kakor sirotišnico, dečji dom, dijaški dom in še nekatere druge. Ob 11. je začel na banski upravi sprejemati deputacije.

rodne časti in časti vsakega poedinca. Dokler ne dobimo za vse to sramotenje popolnega zadoščenja, ne sme noben Čehoslovak v Italijo!

Čsl. državni proračun

Praga, 23. septembra. V prihodnjih dneh bo poslanski zbor predložil državni proračun za l. 1931., ki izkazuje 9.838 milijonov Kč izdatkov ter 9843 milijonov Kč dohodkov, torej presežek 5 milijonov. Izdatki so nampram lanskemu proračunu za 471.6 milijonov večji, dohodki pa za 423.9 milijonov. Finančno ministrstvo izkazuje 2984.6 milijonov izdatkov, ministrstvo za narodno branbo 1715 milijonov, prosvetno ministrstvo 1010.5 milijonov, pokojninski proračun 932.3 milijone, ministrstvo za socialno politiko 865.2 milijona, ministrstvo za javna dela 800.2 milijona, notranje ministrstvo 699 milijonov, pravosodno ministrstvo 315 milijonov, kmetijsko ministrstvo 243.8 milijonov, zunanje ministrstvo 170 milijonov, ministrstvo za narodno zdravje 157 milijonov, ministrstvo za narodno zdravje 157 milijonov, ministrstvo predsedništva 51.9 milijonov, trgovinsko ministrstvo 48.6 milijonov, narodna skupščina 43.3 milijona, ministrstvo za prehrano 15.8 milijonov, ministrstvo za izenačitev zakonov 2.09 milijonov Kč. Povišani so nampram lanskemu proračunu izdatki za pokojnine za 135.4 milijone, za državne nameščence brez državnih podjetij zaradi božičnih doklad za 11.5 milijonov, personalni izdatki na podlagi zakonov o plačah za 77 milijonov, za brezposelne za 51 milijonov, za stanovanjsko skrbstvo za 15 milijonov, za gradbeni nakup realitet za civilno državno upravo za 50 milijonov, prispevek državne uprave za odplačilo državnega dolga za 25 milijonov, izdatki za civilno letalstvo za 13.9 milijonov in izdatki za ljudsko štetje za 6.7 milijonov.

Gospodarska kriza v Italiji

Pariz, 23. sept. »Excelsior« objavila daljši članek o gospodarski krizi v Italiji. Po njegovem mnenju so vsa prizadevanja italijanske vlade na industrijskem in kmetijskem področju brez uspeha, ako ne bo Italija poizkušala tesnejše sodelovati s Francijo in njenimi zavezniki. Poročevalci lista, ki je napravil daljše študijsko potovanje po Italiji, priznava, da so mnogi uspehi italijanske vlade obudovanja vredni, da pa pasivne trgovinske bilance Italija trajno ne bo mogla prenašati. Velika Britanija in Francija moreta razmeroma lažje prenesti pasivnost svoje trgovinske bilance, kakor pa Italija, ki je sploh v svojih odnosih z inozemstvom polna nasprotij. Kakor ni našla prave poti na področju industrije in trgovine, tako se je tudi na diplomatskem polju v zadnjih mesecih zapletla v mnoga protislovja. Italijanski odgovor na Briandovo spomenico je bil v izredni meri negativen, dočim se je italijanski zastopnik v Ženevi v svojem govoru živahno zavzemal za evropsko sodelovanje.

Sklepi odborov DN

Razprava o gospodarskem položaju agrarnih držav — Varnostni ukrepi proti vojni

Ženeva, 23. sept. V drugem odboru Društva narodov je včeraj govoril rumunski trgovinski minister Madgearu o gospodarskem problemu južneevropskih agrarnih držav. Izjavil je, da se štiri agrarne države južnozgodnje Evrope nahajajo v katastrofalnem položaju in da ne morejo čakati, da bi se prekooceanski farmerji odločili k omejitvi produkcije. Zato mora Evropa, zlasti pa vse južnozgodnje države Evrope, sama iskati rešitve. Vprašanje finansiranja agrarnega izvoza južnozgodnjih evropskih držav se bo razpravljalo na upravnih seji mednarodne banke. Ravnatelj te banke Quesnay je imel v zadnjem času razgovore z voditelji evropskih emisijskih bank in z zastopniki agrarnih držav ter namerava na seji upravnega odbora dne 14. oktobra postaviti predloge o izgraditvi kreditne politike banke za mednarodna plačila.

Varnostna in razorožitvena komisija Društva narodov je razpravljala včeraj o načrtu konvencije, ki naj ojači sredstva za preprečevanje vojne. Angleški in nemški delegati so skušali v svojih izjavah dokazati, da niso hoteli nasprotovati fran-

coskim predlogom. Nadalje so sprejeli predlog, naj svet Društva narodov odločuje v primeru vojne nevarnosti, kdaj se morajo čete umakniti z meje v notranjost države.

Francoski delegat je označil nemške in angleške predloge za nezadostne in zahteval, naj se varnostni ukrepi proti vojni raztegnejo tudi na pomorske in letalske vojne operacije. Končno je povdarjal, da je kontrola protivojnih odredb nujno potrebna in da je Francija pripravljena vezati se s konvencijo edinole pod pogojem, če bo taka obveznost zagotovila francoski državi resnično varnost.

Končno je komisija sprejela predlog, naj angleški, nemški, nizozemski, norveški in francoski delegati skušajo sestaviti besedilo resolucije, ki bi ustregla vse prizadetim strankam.

Komisija za proučevanje evropskih vprašanj bo imela svojo prvo sejo danes v tajništvu Društva narodov. Volila bo svojega predsednika, izdelala program dela in sklepal, ali naj bodo seje tajne ali javne. V četrtek bo imela skupščina DN plenarno sejo. Izvolila bo nove sodnike za permanentno mednarodno sodišče.

Rekorden obisk naše razstave v Ženevi

Splošno zanimanje za razstavo — Povabila za prireditve razstave v drugih evropskih središčih

Ženeva, 23. sept. AA. V nedeljo je zabeležila naša razstava v Ženevi rekorden obisk V palači »Einar« je prišlo več sto obiskovalcev, večinoma ljudi, ki so preko tedna zaposleni. Mnogi so izjavljali, da so prišli, ker se hočejo prepričati, če je resnična hvala onih, ki so razstavo že obiskali in od katerih so dobili poročila o njeni lepoti. Vsi se strinjajo, da pohvale niso v nobenem oziru pretirane, da je razstava prav svojevredna in da more služiti kot vzor sličnim prireditvam. Razen tega se vsi krog strinjajo, da bo ta razstava mnogo koristila Jugoslaviji. Predvsem si bodo želeli obkustiti in izprobujevali ustvarili točno sodbo o Jugoslaviji in o njenem napredku, zlasti bo imela Jugoslavija v turističnem pogledu neprecenljive koristi, ker bodo inozemci v večji meri pričeli prihajati v naše lepe kraje.

Bolgarski minister Molov se je dolgo pomudil na razstavi in pri odhodu ni mogel zatajiti globoke vtisa, ter je izjavil: »Lahko ste ponosni, da ste v Ženevi priredili to razstavo. V marsičem ste iznenadili tudi svoje sosede. Čestitam vam. Odhajam z razstave navdušen. Vaš napredek je tako velik, da ga ni moči prezreti. Radujem se in smatram vaš uspeh za svojega.«

Profesor gimnazije je izjavil, da bi morali učenci vseh srednjih šol v Ženevi videti razstavo. Poednostno bo moči pozabiti, toda ostal bo trajen dojem.

Razstavo so si ogledali mnogi uradniki tajništva Društva narodov, ki so bili o njej polni hvale. Posebno tehtno je bilo priznanje večšakov Mednarodnega urada za delo, ki so izjavili, da bodo uporabili sistem jugoslovenske razstave za svoja uradna izdavanja.

Razstava je bila prirejena za sedanje zasedanje Društva narodov in vlada zanjo največje zanimanje. Število obiskovalcev raste z vsakim dnem. Iz Berna, Curiha in Bazla prihajajo poročila, da bi bile razstavi dovoljene najraznovrstnejše ugodnosti, ako bo razstava prenešana v ta mesta. Nemški, francoski in angleški novinarji pa svetujejo, da bi bil pravi greh, da to razstavo ne prenesejo v Berlin, Pariz in London.

»Gazette de Lausanne« priobčuje poročilo o razstavi in je polna hvale za prireditelje in Presbiri, ki je izdal tako odlično sestavljen vodič po tej razstavi.

Kriza avstrijske vlade

Demisijska trgovinskega ministra — Spor zaradi imenovanja generalnega direktorja avstrijskih železnic

Dunaj, 23. septembra. Dunajska vlada je v krizi. Trgovinski minister dr. Schuster je podal državnemu kancelarju dr. Schöru svojo demisijo, ker vztraja podkancelar Vaugoin na tem, da se naj dr. Straffella takoj imenuje za generalnega direktorja zveznih železnic. Nevarnost splošne vladne krize ni izključena. »Sonn- und Montagszeitung« doznava iz okolice dr. Schustera, da ni mogel kriti postopanja podkancelarja Vaugoina, ki je izdal zaupna poročila iz ministrskega sveta listom. Ministrski svet se bo s to zadevo bavil v sredo ali četrtek. Mogoče je, da pride do težkih časov za avstrijski kibnet.

Imenovanja in napredovanja

Beograd, 23. septembra. Z odlokom finančnega ministra so napredovali v višjo skupino inspektor finančne direkcije Živojin Ristić in Ljubljani, davčna upravitelja Fran Stare in Smarju pri Jelšah in Oton Stepic v Novem mestu. — Na srednji tehnični šoli v Sarajevu je imenovan za profesorja arh. Dušan Grabrijan iz Ljubljane. Za uradnika na postaji Kraljevo je imenovan Vladimir Nikačević, do sedaj uradnik ljubljanske železniške direkcije.

Manjše tatvine

Na policiji je bila danes prijavljena cela vrsta večjih in manjših tatvin. Ključavničarju Josipu Serezinu je nekdo v parku pred sodnico, kjer je na klopi zaspal, ukradel iz žepa denarnico s 150 Din, dovoljenje za zaposlitev in zaboj, v katerem je imel srajco in ovrtnik v skupni vrednosti 250 Din. Z nove stavbe ravnatelja Mesarja v Dvofakovi ulici je nekdo ukradel monterju Petru Novaku za 260 Din raznega orodja. V spalnico mesarskega pomočnika Josipa Benčine v Prešernovi ulici 8 v Mostah se je splazil neznan tat, odnesel Benčini par lakastih čevljev vrednih 280 Din, in 180 Din vredno mesarico, njegovemu gospodarju pa 90 Din vreden dežnik. Na stanovanju zasebnice Jožice L. v Židovski stezi 4 se je splazila neka muslimanka z otrokom in ji odnesla zlat prstan in nekaj perila v skupni vrednosti 600 Din. Slugi Jerneju Skofiču, zaposlenemu na 3. realni gimnaziji v Beethovnovi ulici, je nekdo iz kuhinje odnesel 300 Din vredno budiko. Perica Marija Lampič iz Bizovika 22 je včeraj okoli 15. pustila zločinek s perilom pred dr. Pogačnikovo hišo na Kralja Petra trgu. Priliko je izkoristil neki tat in je odnesel zavoj perila v vrednosti 1000 Din.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.785, Berlin 13.45, Bruselj 7.874, Budimpešta 9.8877, Curih 1095.9, Dunaj 795.76—798.76 (797.26), London 274.50, Newyork 56.28—56.48 (56.38), Pariz 221.81, Praga 167.19—167.99 (167.59), Trst 294.50—296.50 (295.50).

Noben Čehoslovak v Italijo!

Čehoslovaški odgovor na sramotenja sokolstva v italijanskem tisku

Praga, 23. septembra. »Narodni List« poročajo:

z Rima, 21. septembra (Stefani). Milanski list »Popolo d'Italia« se peča z rezultati komisije, ki je preiskala pomorsko nesrečo, ki se je pripetila 6. julija, ko je zavezil italijanski parnik »Francisco Morosini« v jugoslovenski parnik »Karadjordje«. Po mnenju lista je bila pri tej katastrofi dokazano pravilno postopanje italijanske posadke, katere ne zadene nobena krivda. Nadalje je rečeno, da je bil poveljnik parnika »Karadjordje«, kapitan Prodan, ki je skoro vedno pijan, v svoji kabini v prijetni družbi in se je pojavil šele po katastrofi in sicer nag. Parniku je poveljeval drugi častnik Žujevič sredi dveh lepih Sokolov. V trenutku katastrofe je udaril na vso moč z nogo ob tla, pod katerimi je bil baš poveljnik, ki se je potem pojavil nag, da prevzame poveljstvo.

Nadalje je ugotovljeno, piše omenjeni list, da so bili vsi potniki, skoro izključno poljski in jugoslovanski Sokoli, vračajoči se z beogradskega zleta, v izredno dobrem razpoloženju, kar je bila posledica gostije, napitnic in obilnega popivanja. O tem prica tudi dejstvo, da so mnogi, ko so bili komaj rešeni na italijanski parnik, sredi žrtev in navzlic ječanju ranjencev prosili, naj navijejo gramofon, da bi lahko plesali.

List naglašja, da je bil z jugoslovenske strani odklonjen predlog, da bi zadevo presojala londonska admiraliteta, katere izkušnost in objektivnost sta splošno znani.

Ob koncu izraža list svoje popolno zadovoljstvo z rezultati preiskave, ki so pokazali slajen nastop italijanskih častnikov in posadke. Rešeni potniki bi morali ohraniti rešitev v neizbrisnem spominu, seveda, če se ne zgodi to, kar se je zgodilo ob priliki druge rešitve na drugi strani Jadranskega morja, katere spomin ni bil samo oblaten, temveč ga še zdaj spremlja zloba.

Če sploh citiramo ta strahoviti dokaz moralne otopenosti, ki jo širi po svetu italijanska uradna agencija, stori to samo z namenom, da se naša javnost znova prepriča, kakšen je duh »civilizacije«, ki mori Slovence v Italijo.

potem pa še pljuje po njih s psokvami. Junaškega kapitana Prodana, vzor plemenitega starega pomorščaka in njegovega vrlega druga Žujeviča ne bomo branili pred nesramnim in lažnim obrekovanjem. Junaki ne potrebujejo tuje obrambe, a ta dva, ki sta rešila življenje več sto potnikov s »Karadjordja«, sta resnična junaka, prav tako kakor oni, ki so ostali v temi in do pasu v vodi do zadnjega trenutka pri strojih in tvegali lastno življenje za druge. Strupena italijanska slina bo samo povečala naše spoštovanje in hvalnost do njih.

Podlim sovražnikom vsega slovanstva ni zadostoval samo nizkoten napad na dva moža. Pljujejo tudi po naših in poljskih Sokolih, sramoté naše žene! Vsi so bili baše pijani. Namigava se, da je zakrivila katastrofo njihova nedostojna zabava.

Ko je nazval italijanski tisk po tržaški usmrtni štiri umorjene mlade Jugoslovane »živita« in »stekli psi«, ko je bruhal na vse slovanstvo psokve, kakor barbari, stenice, potepuhi, bastardi in sodrga, ko je nazival nas Čehoslovake zločince in slovenske žide, smo menili, da gre za izbruhe nenadne podivjanosti, ki obide človeka s slabo vestjo, ko se prepriča, da se njegov podli načrt krha. Od takrat pa je bilo že dovolj časa za izrezenje. A glej, prišla je nova pobesnelost, podlejša od dosedanje, in pošilja jo po svetu italijanska uradna agencija.

Torej: Naj v Milanu in Rimu vedo, da je nam spomin Ljudmilo Novotne in Marije Švejdove, dveh naših Sokolov, nesrečnih žrtev italijanskega udarca v jugoslovenski parnik »Karadjordje« v jasni lunini noči, ki počivata na pokopališču v Zadru, svet in nedotakljiv. Podlost italijanskega tiska postavljaj zdaj ti dve nedolžni žrtvi ki širim njunim bratom, umorjenim v Trstu.

Njunemu čistemu spominu in temu groznemu trpljenju in bolečinam vseh drugih naših ljudi, vrženih one noči v naročje smrti samo zato, da bi Italija z docela nepotrebno vožnjo svojega parnika mogla dokazati svojo nadvlado na Jadranu, smo dolžni sedaj izjaviti, da je mera naše potrpežljivosti zaradi njihove nesramnosti polna. Ne bomo klicali po intervenciji našega poslanika v Rimu. Odgovorimo sami vsi in složno — s strogo in brezobzirno kontrolo vseh, kdor bi se upal morda še po teh strašnih žalitvah našega naroda in vsega slovanstva nositi svoj denar v Italijo! To je sedaj vprašanje naše na-

Naši javnosti!

V nemi bolesti, ki nam stiska srce ob tragičnih tržaskih dogodkih, nam je v največjo uteho zares bratsko sočustvovanje celokupnega čehoslovanskega naroda, ki se je v idealni ljubezni do trpečega slovanskega brata nesebično postavil nam ob bok, da nam nudi svojo bratsko pomoč in podporo v trenutku nesreče in gorja.

Ako kdaj, to pot se je pokazalo, da jugoslovensko-čehoslovanska vzajemnost ni fantom, ni puhla fraza brez vsebine! Pokazalo se je, da je Jugoslovensko-čehoslovanska Liga, ki si je napisala na svoj prapor bratstvo in vzajemnost s Čehoslovaki, na pravi poti! In kaj sledi iz tega spoznanja?

Da bodi vsak zavedni Jugosloven član te organizacije!

A kako se naj oddolžimo čehoslovanskemu narodu za vse one ganjlive

izraze in dokaze srčnih simpatij in istinite bratske ljubavi, ki smo jih bili deležni baš v zadnjih dneh?

Menimo, da bi se najlepše lahko zahvalili in dali duška iskreni hvaležnosti s tem, da bi letos proslavili čehoslovanski državni praznik 28. oktobra, dan narodnega osvobođenja tako sijajno in slovesno, kakor doslej se nikoli!

Uverjeni smo, da bo s tem soglasala vsa naša javnost.

Zato vabimo vse one posameznike, korporacije in društva, ki osvajajo naš predlog, k sodelovanju pri tej priliki.

Jugoslov.-čehoslov. Liga v Ljubljani.

Jugoslov.-čehoslov. Liga v Mariboru.

Jugoslov.-čehoslov. Liga v Celju.

Jugoslov.-čehoslov. Liga v Ptuj.

Iz delovanja mestnega gradbenega urada

Kaj se je že in kaj se bo še napravilo v lepšavo in napredek mesta

Ljubljana, 23. septembra. Mestni gradbeni urad je te dni sestavljal obširno poročilo o svojem delovanju v prvih osmih mesecih tekočega leta o delih, naritih in osnutkih novih naprav. Iz poročila je razvidno, da je bilo delovanje gradbenega urada letos na višku in v primeri z drugimi leti rekordno. Mesto je bilo oblepčeno in regulirano na vseh koncih in krajih, urejala se je kanalizacija, napravljeni so bili novi mostovi, oporni zidovi, postavljeni novi paviljoni in kioski, izdelani so bili načrti za carinarico, regulacija Ljubljanske itd.

Letos so bili sestavljeni obračuni za zgradbo MOL Poljane, za Delavsko zbornico, za povečano elektrarno in za obrtniška dela v mestni klavnic. Postavljena sta bila dva nova paviljona za trafike v Vegovi ulici in na Dunajski cesti, napravljeni pa so bili dva nova mostova, en na Dunajski cesti, drugi na Dunajski cesti. Mesto je bilo oblepčeno in regulirano na vseh koncih in krajih, urejala se je kanalizacija, napravljeni so bili novi mostovi, oporni zidovi, postavljeni novi paviljoni in kioski, izdelani so bili načrti za carinarico, regulacija Ljubljanske itd.

Projekti za prihodnje leto

Gradbeni urad ima v delu osnutke za naslednje naprave:

Rastlinjak v mestni vrtnariji, povečanje mestne tobožnice v Japljevi ulici, prizidek k Srednji tehnični šoli za obrtno nadaljevalno tečaj, nove šole za Bežigradom, mrtvašnica in mrtvaška veža, kanalizacija Rožne doline, kanalizacija Šiške in naprava železobetonskega mostu pri trnovski cerkvi. Vse to se bo napravilo prihodnje leto, deloma pa po možnosti že letos.

Mestni gradbeni urad je razdeljen na 6. a cestnim nadzorstvom in mestno pristavo na 8 oddelkov Posamezni oddelki so iz-

Dame, ki zanima moda
bodo našle v jesenski zalogi damskih plaščev in oblek pri **tvrdki F. LUKIČ v Stritarjevi ulici** prekrasne plašče, elitne, veleestne vzorce. Izbira velika. Cene najnižje.

vršili letos velika dela, med drugim: kanalizacijo Trubarjevega in Tivolskega parka, Lattermanovega drevoreda, Marmontovega trga, Domobranske ceste, Krojaške ulice, Lončarske steze, Mišičeve steze, Zelene poti, Mivke, Kerna in deloma Hradskega vasi v skupni dolžini 1023 metrov. Napravljeni so bili ponikovalnice v Zibertovi in Medvedovi ulici ter na Galski (2) in Aljaževi cesti. Očiščenih je bilo okoli 30 kanalov in 5 jarkov.

Vodne zgradbe in druge naprave

Izvršena je bila sondaža in geološka preizkušnja na Kamniški Bistrici, napravljeni so bili načrti za 6 milijonski program regulacije Ljubljane. Zgrajenih je bilo 7 manjših lesenih mostičkov na Barju in sičev čez Lahov graben, Lahov stradan, Auserski stradan, na cesti v Črno vas, čez Izerski graben, Peruzijev pot in pri Ivančku, dalje trnovski most, prvi v Kolesarji in pri deželni bolnici. Popravljeni so bili ograja na Bleiweisovi cesti ter prepleksana ograja pri Mohorčiču ob Gruberjevem nabrežju.

Sedaj urejajo kanalizacijo na Vilharjevi cesti (zbirali kanal severnega dela mesta prežer 80-120), ob Tobacni tovarni, Rutarjevi ulici, Cesti v Rožno dolino, Cesti na Rožnik, Levstikovi ulici, na Vrtači in v Cimpermanovi ulici v skupni dolžini 2520 metrov. Poleg tega je treba omeniti še naslednja dela: Semeniška ulica — ureditev požiralnikov, Celovška cesta in Gorupova ulica — ureditev kanalizacije in požiralnikov. Na Stari poti građe ponikovalnice. Građi se tudi železobetonski most čez Mali

Ceste in trotoarji

Veliko se je letos uredilo in reguliralo ter splošno olepšalo cest, ulic in trgov. Na Gosposvetski cesti so preložili granitne robnike v pravilno traso ter istočasno asfaltirali tudi pločnike, zlasti ob kavarni »Evropia«. V Škofji ulici so bili položeni orki granitni robniki od Sv. Petra ceste do Sv. Petra nasipa. Reguliran je bil strmi del Kolodvorske ulice od Sv. Petra ceste do Ljudske kopeli. Asfaltirani so bili tudi pločniki, ob mestnem kopališču je bil prejšnji vegasti pločnik nadomeščen z asfaltnim. Cesta sama je bila tlakovana z drobnim granitnim tlakom. Popravljeni so bili profirni pločniki na Poljanski in Rimski cesti, dalje ob tramvajski progi na Starem trgu ter izvršena nekatera popravila na Ahacijevi cesti. Delno so bile regulirane Domobranska cesta, Dimičeva, Drorakova in Devinska ulica, nova je Močnikova ulica od Korytkove ulice proti Domžalski cesti v dolžini 70 m. Cesta je široka 12 metrov, urejeni so bili tudi pločniki ter napravljeni ponikovalnice. Nanovo je bila urejena Mivka od Ceste na Loko do Jelovskove ulice, ki je bila tudi mestoma kanalizirana. Zvaljan je bil prvi del ceste od Ceste na Loko do Staretove ulice, nanovo je bila napravljen Podlimbarska ulica od Dermotove do Cernetove ulice, nasuta je bila Staretova ulica od Jeranove ulice do Mivke ter Zelena pot od Kolesarjeve do Koseske ulice, katere je bilo tudi okoli 50 metrov kanalizirane. Na Galjevi so bile napravljene tri nove poti. Nasutih in zvaljanj je bilo več cest in ulic v mestu in na periferiji.

Sedanja dela

Zdaj regulirajo Celovško cesto ob Korytkovem posestvu, kjer građe požiralnike, širijo cesto ter postavljajo lično kamnito ograjo. O regulaciji Celovške ceste smo že poročali. Pražakova ulica je regulirana, robniki so podaljšani, pločniki asfaltirani in cesta je toliko splanirana ter zvaljana, da bodo lahko začeli s tlakovanjem z bazaltoidom. Pred semeniščem je tlakovanje figur po načrtu prof. arh. Plečnika v glavnem končano. Zdaj građe zidarijo betonsko ploščo za stopnice, ki bodo iz cementnega kamna. V Škofji ulici so začeli delati pločnik iz mrljega asfalta, v Gorupovi ulici so pa bili pločniki razširjeni ter asfaltirani. Zdaj urejajo cesto. Asfaltni pločniki delajo skoro po vsem mestu. Od Igriške do Gorupove ulice popravljajo porfirni tlak. Večja skupina delavcev je zaposlena tudi v Močnikovi in Grablovecovi ulici, kjer delajo cestišče in pločnike.

Dne 1. septembra so začeli tudi z regulacijo Streliške ulice, pripravljajo se pa asfaltiranje pločnikov v Zvezdarski ulici, na Zabjaku, projektirano je tlakovanje cestišča ob novi tramvajski progi kakor tudi naprava pločnikov v vseh ulicah, kjer bo tekla tramvajska proga. Gradbeni urad hoče na račun kaldrmine izvršiti tudi program tlakovanja carinskega dvorišča, Vilharjeve, Šmartinske, Masarykove (od Resljeve do Šmartinske ceste), Resljeve, Gosposvetske, Celovške in del Bleiweisove ceste.

Gradbeni urad je tudi kontroliral vsa gradbena dela v mestnem okolišču, za katere je letos izdal 216 gradbenih dovoljenj in sicer za 95 novih hiš, za 24 adaptacij v stanovanjske namene ter za 97 gospodarskih zgradb (novih in adaptacij). V oddelku za regulacije, parcelacije, stavbne črte itd. proučujejo in delajo načrt za regulacijo bežigradskega in šišenskega okolišča, pretekli dne so tudi zakoličili pekovski njive ob Linhartovi ulici.

Pijanec.

— Kaj pijete rajši, pivo ali vino?
— Odvisno je pač od tega, kaj mi kdo plača.

Na dekliški šoli.

— Kdo je bil največji osvajalec na svetu?
— Don Juan.

Naš ravnatelj pri Abrahamu

Ljubljana, 23. septembra.

Pravijo, da je naš ravnatelj gosp. Fran Jezeršek danes star že 50 let. Menda bo že res, če tako pišejo in govorijo, pričani nismo, ker taki fantje od fare se ne hodijo k Abrahamu. Kdorkoli ga bo danes prijel zaradi jubileja, se bo prepričal, da je še trden in mladeniško čil. Ampak, da nam ga ne primete za kolena, tam ima revmatizem, ki so ga prinesli iz voj-

ske vsi korajžni fantje. Vsaj tako trdi sam, mi pa vemo, da je trganje le od prepiha v tiskarni, ki po njej leta 24 ur na dan in sicer že 26 let samo po »Narodni«, kjer mora paziti na vsako veljiko našega lista. »Jutra«, »Domovine«, »Ponedeljek«, »Zvečienja in Sveta«, »Naše Dobe«, »Slovenskega Pravnika«, »Delo«, »Poštnega Glasnika« in »Gostilničarja« ter še vse polno knjig, brošur in drugih stvari, od največjega plakata do najnežnejše vizitke. Drugi bi znoreli, našega ravnatelja pa samo v kolenskih ščipih.

Torej, ni res, ampak res je, da jih ima danes štirideset natanko že deset let. Tako stoji črno na belem v bukvah pri franciskanih, ker taktat se ni bilo kloštra v Šiški, odkoder so malega Frančka prinesli h krstu. V šoli je bil miren in priden, kakor so še dandanes Šiskarji, in zato je po tretji latinski šoli šel v tiskarno Kleinmayr & Bamberg, ki je pod imenom Delniška tiskarna z Narodno v ozki zlahti. Kakopak, da je bil potrjen in dali so ga k Bosancem, kjer so vedno služili najlepši fantje. Sakra, se je postavil s fesom, da so vse drle za njim. Ali morebiti danes ne več? Katera bi pogledala 50 let staro dedca? Torej, zopet neovčljiv dokaz, da še ni star. Ko je leta 1904, prišel od vojakov kot računski podčastnik, je stopil v Narodno tiskarno. Službo, ki jo je opravljal kot prvovrsten strokovnjak vedno z vzorno vestnostjo, je prekinil le v svetovni vojni, od tedaj je pa zopet pri hiši, nekaj časa kot faktor, sedaj je pa že deveto leto ravnatelj v popolno zadovoljnost šefov in podrejenih. Radi ga imajo zgoraj in spodaj, saj je bil dolga leta zaupnik delavstva v organizaciji tipografov, od vojne sem je pa nenestano agilen in izkušen odbornik društva faktorjev. Da je član Sokola in vseh drugih naprednih organizacij, niti praviti ni treba. Sploh, vesel dobičinca je in golant gospod. In najbolj veselo se smeje, če je okrog njega vse zadovoljno in veselo. Če ga na polno službo prisili, da mora malo zrožiti, potem pa kar gre, da se grešnik lahko oddahne, našega jubilarja pa prime revmatizem ter stoka in toži, kako težka je služba. Nak, za kreg on ni, zato je pa tem bolj srečen in vesel. Če je v redu, da se mu smeje kar samo od sebe. In na svoje ljudi je res lahko ponosen. Vsi, kar jih je v tiskarni, pa na njega. Zato mu danes vse, ki pozna dobrega poštenjaka, odkritosrčno stiska roko in vošči, naj bil še dolgo pristni Fran Jezeršek!

Iz Celja

— Prvi izkaz prispevkov za Puncerjev spomenik. Odbor za postavitev nagrobnega spomenika padlemu junaku Srečku Puncerju objavlja naslednji prvi izkaz sprejetih prispevkov iz Celja: Celjska posojilnica 500 Din; Lečnik, juvelir, 250 Din; Mohorjeva družba 200 Din; Ljudska posojilnica 100 Din; po 50 Din: odvetnik dr. Božič, trgovec Fr. Čuk, I. hrvaška štedionica, odvetnik dr. Kalan, odvetnik dr. Orožen, odvetnik dr. Pintar in Ljubljanska kreditna banka; po 30 Din: Iv. Adamič, vrvar, trgovec Ant. Fazarinc, Vinko Kukovec, Pačchiaffo & Knez, trgovec Ivan Ravnikar in lekarnar Tončič; po 25 Din: Brata Rode, odvetnik dr. Ogriček in le. karnar Posavec; po 20 Din: Brežek, ravnatelj, notar Burger, odvetnik dr. Gorican, trgovec Jagodič, trg. Lukas, trg. Matkovič, trg. Pšenčnik, gostilničar Robek, drogerija Sanitas, trg. Vajt, odv. dr. Voršič in drogerija Vrtovec; po 10 Din: slikar Bevc, mesar Drogenik, gostilničar Fon, trg. Golmaier, trgovec Gorican & Leskovšek, lekarnar Gradišnik, R. Grobelnik, D. Grobelnik, trg. Mislaj, trg. Meštrov, gostilničar Karel Perc, poslovođa Ciril Pušnik, tovarnar Ropas, puškar Rutar, odv. dr. Stanonik, trg. Šafar, R. Tkalič in Maks Zabužek.

— Novi mestni fizik. V tajnem delu zadnje seje celjskega mestnega občinskega sveta je bil nastavljen novi mestni fizik g. dr. Jakob Bernik, upravnik Zdravstvenega doma v Celju.

Ponedeljek je ponedeljek

Pijančevanje je naša tradicija — Dva prizora z ljubljanskih cest ob ponedeljkih

Ljubljana, 23. septembra.

Pri nas je že menda od pamtliveka tako, kakor da mora biti. Pijančevanje je pri nas doma, je naša tradicija, pa če se delamo še tako lepe in trezne. Piti pri nas ni sramota — čez mero in še čez do onemoglosti, samo takrat, ko kateri obleži na »polju slave«, se nekoliko zgledujemo in zgrazamo zaradi lepšega, več pa ne. Ob ponedeljkih pa celo ni nič posebnega, ako tu in tam za ogrom obleži kateri bratec ali če se majo po cestah s spremljevanjem glasnih kozjih molitvic. Ponedeljek je ponedeljek... Ker je pred ponedeljkom nedelja, pred to pa sobota, se ni treba čuditi, če katerega vije po cestah.

Včeraj je bil zopet ponedeljek. Na Trnovskem pristanu so imeli mimoidoči popoldne zabavno predstavo. Od nekod se je približal »čedon« par. On, precej podoben tistim junakom iz literature a la »Osvetnik«, je baje čevljar po poklicu, znan kavalir žensčin. Njegova spremljevalka pa je bila »ena takaa«, kakor so govorili Trnovčani. Za seboj je skrivala liter vina ter se opotekala složno s kavalirjem. Za hip sem obstal, da si ju ogledam. Takoj sta me opazila ter se grozeče približala k meni.

— Čak', bom ga treščila po buč z litrom! je zagrozila ona. — Kar z litrom ga potiplji! je bodrila njega, ko se je primajal do mene. Iskal je nož po žepih ter me gledal kakor lačen volk ubogo jagnje. Molčal sem.

— Koga bi pa rad, smrkvov? Koga zi-jaš? Kaj te briga, če sem pijan in če je ona pijana?

Prihitehi so otroci. — Zemlja je kruh, kruh je zemlja, pijana gmajna, zemlja! so vresčali.

— Koga vpijete, koga, a-a-a?

— Nič nismo rekli, nič! Samo ta pravi, da je zemlja kruh.

Mimo je prišla starejša gospa — Prosim, kaj pa se s tema dvema?

— Nič posebnega, gospa.

Ko je gospa hotela stopiti mimo pijanega kavalirja in pijane dame, se je kavalir zakadil v njo. Komaj mu je ušla.

Potem sta se odhajala naprej. Zagrabili

jo je med potjo za bluzo: — No, bova zgihala?

— Čak', bom šla z onim »zglihate« z litrom po glavi, ki gleda.

Pa sta vendar odšla, a ne daleč. Pri prulskem mostu sta se sporekla. Ona je odločila vino na cesto, češ, da ga ne bo nosila njegova baburi — ženi. Od vseh strani so prihitehi ljudje, da se pozabavajo. On je klel in sipal sploh okoli sebe najizbranejše naše domače cvetke, ona pa ni za njim prav nič zaostajala.

— Veste, to sta tista koruznika tara iz barake! so pravili ljudje. — Zeno ima in še to nesramnico poleg nje.

On je vresčal nad njo, da naj pobere steklenico s ceste, ona je pa kričala, da ne bo, da naj vse skupaj pride pod avtomobil. — Ne, nikdar ne, tvoji »coprnci« ne bom nosila vina, rajši prj poginem! Za koga me pa imaš? Da bi stregla tvoji babi, mrha grda!

It'd. Ponedeljek...

A to ni osamljen primer. Nekaj podobnega je bilo tudi v Knezovi ulici ob protestantovski cerkvi. Na tleh sedeč je s hrbotom naslonjen na ograjo spal ali kaj. Neka gospa se je pozanimala za reveža.

— Mož, ali vam je slabo?

Ni se takoj prebudil. Potem pa je samo buljil predse kot pristen mučenik, čelo je imel znojno, obraz prepadel, pod očmi črne lise. Obstopilo ga je več mimoidočin, on pa ni hotel odgovarjati. Ugbali so to in ono. Morda mu je slabo in ne more povedati, morda je brezposeln — lačen, kdo ve. Treba bi ga bilo spraviti domov. Nekdo je šel po stražnika.

— Kje ste doma?

— Nisem doma, ne, ne! je zamrmral.

— Daleč nisem! je zamrmral komaj tiho.

Povejte, hitro, kje ste doma, kje stanujete, da vas spravimo domov!

slušno. Nekci delavec ga je dvignil, pa se ni mogel držati pokonci. Zagonetko je rešila nesrečneževa žena, ki je prosila dva pristotna delavca, da sta ji pomagala spraviti moža domov. Prišel je tudi stražnik, ki je pa le ugotovil, da je predstava konec.

Podrobnosti o katastrofi zagrebskega letala

V nedeljo se je ponesrečilo pri Veliki Gorici civilno letalo — Pilot in spremljevalec sta se ubila

»Ponedeljek« je že na kratko poročal o katastrofi zagrebskega letala »Kraljevič Tomislav«, ki je v nedeljo popoldne pri Veliki Gorici padlo na tla in se razbilo, pilot Schön in dijak Krunić sta se pa ubila. Današnji zagrebški listi obširno poročajo o katastrofi, ki je težko prizadela zagrebški »Aeroklub« in našo civilno avijacijo. Iz zagrebških listov posnema» mo nekatero podrobnosti o težki letalski nesreči.

V nedeljo so tri letala zagrebskega Aerokluba odletela v Sisak, kjer so med odkritjem spomenika kralju Petru I. kros žila nad mestom. Okoli 15. so se vračala proti Zagrebu. Prvi aviljon je pilotiral angleški pilot C. E. F. Riley, z njim sta letela tajnik zagrebskega Aerokluba Lolić in dr. Deutsch, član zagrebske radij postaje. Drugo letalo je pilotiral Janković, z njim je letel član centralnega odbora Aerokluba »Naša krila« inž. Arsenjevič, dočim sta bila v letalu »Kraljevič Tomislav« pilot Schön in 19 letni dijak Dušan Krunić.

Letala so prav nizko. Schön se je večkrat prav nizko spustil in letel samo kakih 8 ali 10 metrov visoko. Ko je hotel Schön okreniti, je letalo nenadoma strmo glavilo in se s propelerjem zapicilo v zemljo. Pri tem se je vžgal bencin in hipoma je bil avion v plamenih. Še predno se mogli ponesrečencema na pomoč, je aeroplan že zgorel.

Stršno nesrečo so opazovali potniki zagrebskega brzovlaka. Nekdo je takoj potegnul za zasilno zavoro, na kar se je vlak ustavil, potniki so pa hiteli na pomoč. Zaradi velike vročine pa niso mogli blizu in so morali nesrečna letala prepušiti strašni usodi. Letalo se je popolnoma razbilo, trup in krila so zgorela. Tudi oba letalca sta zgorela.

Riley in Janković sta opazila nesrečo. Janković se je spustil prav nizko, toda uvidel je takoj, da je vsaka pomoč zaman. Zato je letel naprej v Zagreb in sporočil žalostno vest, ki se je bliskoma razširila po mestu.

Vzrok nesreče

Izkušeni angleški pilot Riley pravi, da se je nesreča pripetila zato, ker je Schön letel prenizko in je hotel letalo okreniti. Najnevarnejše je za letalo zmanjšati brzino, zlasti kadar leti nizko. Schön je napravil virajo, ki mu je postala usodopolna. Hitrost se je s tem zmanjšala in letalo je padlo. Nesrečo je zakrivil pilot.

Trupli ponesrečencev so prepeljali v mrtvašnico na Mirogov. Pogreb ponesrečenega Schöna se je vršil danes dopoldne, truplo dijaka Krunića so pa prepeljali v Petrinjo, kjer ga pokopljejo danes ob 16.

Inž. Mihael Schön je bil rezervni podporočnik in član Udruženja rezervnih avijatikov. Rojen je bil v Zadru 1. 1904. Bil je sin edinec Stanka Schöna, direktorja banke »Merkur«. Krunić je študiral v Zagrebu, doma je bil iz Petrinje, kjer je njegov oče notar. Tudi on je bil sin edinec.

Kakšno je bilo letalo

Letalo »Kraljevič Tomislav« je izdelala angleška tvornica De Havilland v Edgwaru pri Londonu. Bilo je tipa Standard Moth in je imelo motor s 85 PH. V Zagreb je prispelo haš pred letom dni. Dosedaj je letalo okrog 200 ur. Z njim sta običajno letala kapetan Cencić in Schön. Cencić je priletel nedavno s »Kraljevičem Tomislavom« na ljubljanski aerodrom v Šiški k svečanemu krstu našega »Lojzeta« — Letalo je veljalo okoli 200.000 Din.

Venec predsednika vlade

O letalski katastrofi je bil obveščen tudi ministrski predsednik Pera Zivković, ki je zagrebškemu Aeroklubu izrekel sožalje in odredil, da polože v imenu vlade na krsti ponesrečenih letalcev dva dragocena venca z državno trobojnic. Na vencu je napis: Vrlenu omladincu, katerega je prerano izgubila domovina in avijacija — general Peter Zivković, predsednik ministrskega sveta. Sličen napis je tudi na Kruničevem vencu.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 23. septembra 1930. katoličani: Tekla, pravoslavni: 10. septembra. Mikodora.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Korvetni kapetan. Kino Ideal: Milada mama.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakar-čič, Sv. Jakoba trg.

Iz policijske kronike

Snoči okoli 23. je našel pred Prulami službojuči stražnik nekega moškega, ki se je zvijal v hudih krčih. Bil je to invalid France Križanič, rojen 1900 na Bižeškem, katerega je vrgla božast. Nesrečnoža so z rešilnim avtom prepeljali v bolnico.

Snoči okoli 20. so se vnele saje v hiši Avgusta Jenka na Miklošičevi cesti 28. Pozvani so bili na pomoč gasilci. Dva gasilca in dimnikarski mojster Rihard Kerne so ogenj kmalu pogasili.

Na poti za Cekinovim gradom, kakih 50 metrov daleč v gozdu, je našel včeraj popoldne neki uradnik OUZD pod smreko zakopano lepo monštranco in kelih. Monštranca je pozlačena in posrebrana, istakto tudi kelih. Oboje je uradnik izročil policiji. Očividno gre za ukradene predmete. — Najdeni sta bili tudi dve, najbrž ukradeni koleši. Eno je našel delavec Ivan Ješe pod šupo posestnika Černiča v Dravljah. Gre za moško kolo znamke »Tribuna« s tvorniško št. 678.045. Poleg kolesa je ležala sportna čepica. Ni izključeno, da je kolo kdo v pianosti pozabil. Lastnik ga dobi na policiji. Drugo kolo je našel Milan Pristavec, učenec IV. razreda ljudske osnovne šole na Ledini, in sicer včeraj okoli 16 v tivolskem gozdu. Gre za žensko kolo znamke »Rekord« s tvorniško številko 1.662.431. Kolo je še dobro ohranjeno.

Dnevne vesti

— **Nemški inženjerji v Primorju.** V četrtke prišle na Sušak 21 nemških inženjerjev, ki si hočejo ogledati našo riviero.

— **Nove legitimacije trgovskih potnikov.** Zbornica za TOI v Ljubljani je izdala letos od 20. maja do 19. avgusta 172 novih legitimacij trgovskim potnikom in sicer od št. 400 do 572.

— **Nov list v Zagrebu.** V Zagrebu prične 1. oktobra izhajati tedenski književni list na osmih straneh časniškega formata »Književne novine«. Urejeval in izdajal ga bo konzorcij zagrebskih književnikov. K sodelovanju so vabljeni vsi književniki Jugoslavije. »Književne novine« bodo priloževale informacije iz naše države in inozemstva, kritično presojo splošnih kulturnih pojavov, originalne in prevedene romane in novele, odlomke iz dram, študij in monografij itd. Posamezna številka bo veljala 2 Din, letna naročnina pa 100 Din. Naslov uredništva in uprave: Zagreb, Gunduličeva ulica 24.

— **Angleži uredijo bakarsko pristanišče.** Včeraj je prispela v Bakar skupina angleških finančnikov in lastnikov naših premožkov. Angleži so prišli, da proučijo možnosti adaptacije pristanišča za svoj eksport železne rude itd. Po točnem pregledu terena, ki jim ga je namenila mestna občina, so Angleži odpotovali. V kratkem začne pristanišče urejevati.

— **Kreditna banka v Murski Soboti.** Kr. banska uprava dravske banovine razglasa, da je bila izdana gg. Benku in drugom v Murski Soboti definitivna odobritev za ustanovitev delniške družbe z imenom »Kreditna banka d. d. v Murski Soboti« ter potrjena družbena pravila. Osnovna glavnica znaša 1.500.000 Din, je razdeljena na 3000 delnic a 500 Din nominalne, glasečih se na ime. Glavnica se sme s sklepom občnega zbora delničarjev zvišati na 3.000.000 Din brez predhodne odobritve državne uprave.

— **Smrtna kosa med ameriški Slovenci.** V New Yorku je pretekli mesec umrl Jože Potočnik, star 28 let. — Dne 25. avgusta je umrla mlada žena in mati ga. Franciška Pleše, soproga zdravnika dr. Plešeta. Pokopali so jo v New Yorku. — V kraju Ely, država Minnesota, je nenadoma preminula 42letna Ana Sekula. Zadel jo je srčna kap. — V Chicagu je umrla ga. Zavrtnik. Zapustila je več otrok, ki so ostali sirote, kajti oče jim je umrl pred letom dni. — Baznikovo rodbino v Pittsburghu je zadel težka nesreča. 19. avgusta ji je umrl 5letni sinček Rudolf.

— **Mali sadij** je priročna knjižica, ki bo ravno sedaj prišla najbolj prav. Za 10 dinarjev jo dobiš v knjižarni Tiskovne družbe v Prešernovi ulici 54, tudi po vseh drugih knjižarnah ali pa kar pri avtorju Josipu Strečku, nadzorniku šolskih vrstov v pokroju v Ljubljani, Zvonarska ulica 11. Ta ugledni naš strokovnjak je v tako mali knjižici na kratko opisal vse, kar mora vedeti dober in moderen sadij. Nič dolgozvezne teorije, sama kratka, prežvečena praksa in polno potrebnih mišljajev za vse slučaje, ko je sadij v zadregi. Med cepitvenim opisuje tudi cepitve s piščalko, da bomo lahko požlahtnili kostani, o vzgoji prtilikavcev, spalirjev, kordonov, palmiet itd. pa v tej mali knjižici najdemo toliko dobrega, kakor komaj v najboljših velikih tujih delih. In kako jasno in lahko razumljivo je vse razloženo in še ilustrirano, da imamo pravi poenostaki pri rokah. Na začetku sadij — mojster govori o razdelitvi sadnega drevja, potem pa pove vse, kar je potrebnega o drevesnicah in vzgoji dreves in semen, koreninskih odganikov, grebenic in potaknjencev, razpravlja o naravnem o saditvi in o podlagah ter cepitvi s popkom in z dolago, o spajanju in cepitvi v razkol, za lub, pod pol luba ter s piščalko, o prevajanju, vzgoji krome in obrezovanju in po že navedenih izbranih navodilih o prtilikavcih, kordonih, spalirjih in palmatah govori tudi o sadnih sortah, o trti, o gnojenju ter o drevu škodljivih in koristnih živalih. Umetnost je toliko potrebna gradiva spraviti na tako majhen prostor, a vendar v brošuri ničesar ne manjka, zato pa knjižica tudi zasluži, da se razširi kot najvestnejši pomočnik vsem sadijarjem.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v mnogih tudi deževno. Najvišja temperatura je znašala v Skopju 27, v Zagrebu in Splitu 20, v Ljubljani 19,6, v Mariboru 19,2, v Sarajevu 18, v Beogradu 16 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,9 mm, temperatura je znašala 10°.

— **Tako se godi umetnikom!** V Beogradu je bila že deli časa otvorena razstava slik Mihajla Petrova. Slike predstavljajo večinoma sumadinske in druge srbske kraje. Ves čas je pa posetilo razstavo samo 30 ljubiteljev upodablajoče umetnosti. Slikar je bil tako ogorčen nad tem žalostnim pojavom, da je začel svoje slike trgati. Slučajno je prišla njegova žena, ki je preprečila, da ni raztrgal vseh svojih slik.

— **Tragična smrt sina domžalske tovarnarja Ladstätterja.** Včeraj smo poročali o težki avtomobilski nesreči v Budimpešti, kjer so se v nedeljo zvečer ponesrečili Ivan Ladstätter in njegova bratranca Friderik in Pavel. Prvotno je bilo rečeno, da gre za zagrebskega trgovca, poznjeje se je pa izkazalo, da gre za edinega sina domžalskega tovarnarja Christa Ladstätterja. Mlad Ladstätter se je ubil, njegova bratranca so pa prepeljali v bolnico, kjer je Friderik ponoči umrl, Pavel se pa še bori s smrtjo.

— **V grobu združena.** V sredo 17. t. m. je v celjski bolnici podlegel trebušnemu legarju 27letni uslužbenec Franc Lebič, zaposlen pri tvrdki Oswatitsch. Pet ur po njegovem pogrebu, ki se je vršil v petek, je v celjski bolnici podlegla pljučnici njegova izvoljenka Greta Jicha, ki je bila uslužbenka pri isti tvrdki. Položili so ju v skupni grob na mestnem pokopališču.

— **Avtomobil povozil 70letnega starčka.** Na periferiji Pože se je v soboto pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal 70letni Dragutin Jozefi. Lastnik mlina, Dragutin Kühr, se je vozil iz mesta, nesreča pa je hotela, da je prišel pod kolesa Jozefi. Starček si je zlomil obe nogi, zadobil pa je tudi težje notranje poškodbe, katerim je v bolnici podlegel.

— **Nesreče in nezgode.** Anton Novak, 5 letni sinček posestnika iz Iške vasi, je včeraj padel pod voz in si zlomil desno nogo. Ivan Košir, 30 letni mlinar iz Zupuz pri Lescah, se je včeraj pri sekkanju drv nevarno vsekval v desno nogo. — Anton Jeglič 4 letni delavec sin iz Kampika, se je 20. t. m. doma s kropom oparil po obrazu. Dečka so s precej hudimi opoklinami prepeljali v bolnico. — Helena Jenko, vpokojena učiteljica iz Ljubljane, je bila včeraj popoldne na obisku pri svojih sorodnikih v St. Vidu. Tam je tako nesrečno padla, da si je zlomila levo nogo.

— **Zopet žrtev zločin.** V nedeljo zvečer je 20 letni gozdni delavec Milan Hudočin iz Čabra popaval v neki gostilni na Kozjem vrhu, kjer je bila zbrana večja fantovska družba. Med fanti je nastal prepri in pretep, med katerimi jo je najbolj skupil Hudočin, katerega sta France Troha in Josip Malnar obdelala z nožem. Dobil je šest nevarnih sunkov v vrat, prsa in roke, tako da je nezavesten obelžal. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico, junaki noža se bodo za svoje nepremišljeno dejanje zagovarjali pred sodiščem.

— **Šala z resnimi posledicami.** Viktor Miškot, 20 letni krojaški pomočnik iz Zgornje Šiške 116, je bil v nedeljo popoldne v neki gostilni na Ježici. Tam je bila zbrana večja družba, ki je bila že malo okajena in uganjala vsakovrstne burke. Nekdo je iz žepa potegnil stekleničico karbola in začel z njim mazati Miškota po obrazu. Ta se ni zavedel usodnih posledic in se je pustil namazati. Posledice so bile seveda hude. Vsa koža na obrazu se mu je začela luščiti in moral se je za teči v bolnico. Posledice te neokusne šale pa bo nosil vse življenje.

— **Nevaren padec.** Josip Brezovar, 43 letni zidar iz Male Lipoglave, se je včeraj v nedeljo zvečer domov. Padel je v jarek, si zlomil desno nogo in se občutno pobol na glavi. Morali so ga prepeljati v bolnico. Njegove poškodbe so zelo težke.

— **Pletenice, trikotarji (zimsko perilo), nogavice, rokavice, nalence pri Osvald Debece.** Ljubljana. Pred Skofijo 15. 73-T

iz Ljubljane

— **lj Kraljica Marija in princ Pavle v Ljubljani.** Včeraj popoldne se je pripeljala kraljica Marija v spremstvu adjutanta podpolkovnika Branka Pogačnika z dvornim avtomobilom v Ljubljano. Peljala se je po Dunajski cesti do pošte, kjer je zavila po Prešernovi ulici in se odpravila na vojaško vežbališče pri D. M. v Polju. Občinstvo jo je po ulicah prisrčno pozdravljalo. Na vojaškem vežbališču je kraljica počakala svojega sorodnika, španskega princa Alfonza, ki je prišel z letalom na povratku iz Bukarešte iz Beograda. Kraljica in princ sta se odpravila z avtomobilom nazaj v mesto, kjer sta se jima pridružila princ Pavle in knežinja Olga. Zvečer so krenili visoki gostje nazaj na Bled, kjer je ostal princ Alfonz do danes, ko se vrača z letalom v Beograd.

— **lj Svobodni klub intelektualcev.** Zastopnik zagrebske knjižarne »Minerva« Ruffo in naš slikar Ivan Vavpotič sta se obrnila te dni na nekatere ljubljanske intelektualce s pozivom, naj bi se ustanovili o Ljubljani svobodni klub intelektualcev kot nekakšno bohemsko društvo, v katerem bi se pisatelji, glasbeniki, dramski in operni igralci, kritiki, novinarji in esejisti medsebojno spoznavali ter preganjali ljubljanski filisterji in mrtvolci. Snoch se je vršil v gostilni »Pod skalco« sestanek, katerega se je udeležilo okrog 30 bohemsko navdahnjenih intelektualcev, med njimi oba iniciatorja, operni pevec Primožič, igralca Danilo in Drenovec ter slikar in kipar Pirmat. Pozneje so prišli še tri zastopnice gledališkega narasaja, zastopnika »Modre ptice« in še nekaj drugih. Končno je prišel korporativno še klub arhitektov s predsednikom ing. arh. Fatrumem na čelu. G. Vavpotič je o tvoritvenem govoru na glas, da klub ne bo imel nobenega predsednika, ne tajnika in ne blagajnika, ker gre le za »klub družabnosti«. Po njegovem govoru se je razvila prava bohemska zabava, ki je trajala seveda pozno v noč. Taki sestanki se bodo vršili vsak teden in gostilničarji jih bodo veselili.

— **Merkurjevi večerni učni tečaji.** Trgovsko društvo »Merkur« bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom t. l. večerne tečaje v Trgovskem domu (poslopolje Gremialne šole) za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, knjigovodstvo, ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijanščino se bosta letos vodila zopet v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot višji nadaljevalni tečaj. Ceni plačajo malenkostno učnino, dočim morajo nečlani, ako se prijavijo, postati člani. Prijave dnevno v društveni pisarni, Gradišče 17/1, med 10. in 12. uro popoldne in 3. do 5. ure popoldne. V sobotah popoldne se ne uraduje. 480/n

— **lj Prenovljene in nanovo prebarvane hiše.** V Stritarjevi ulici so prebarvali kresijsko poslopje, na realnem poslopiju pa sprednjo in južno fasado, prihodnje dni

bosta še ostali dve in telovadnica. Hišo št. 1 na Vidovdanski cesti so prebelili in dogradili na dvorišču Hiralnice novo kapelo in zvonik, glavno poslopje pa prenove. V Hiralnici ulici so pričeli na novo barvati dr. Mirafovo — prej Hauptmanovo — dvonadstropno hišo, v Komenskega ulici pa hišo št. 8. Največ letos prenovljenih hiš v mestu nosi belo ali pa svetlosivo barvo, ki je postala nekako moderna in bolj simpatična. Mnogo je pa v centru mesta, kakor na periferiji, starih hiš, ki so že zdavnaj potrebne temeljite poprave in prenove: med temi je tudi poslopje bivše šentpeterske vojašnice, ki že kar kriči po — zidariju in tesarju!

— **lj Grajske »šance«.** ali utrdbe iz davnine, imenovane tudi francoski okopi, to je oporno zidovje pod leno grajsko teraso (»grajsko« v širšem pomenu besede, ker je nazvan cel hrib — »Grad«), je zob časa korenito ogledal. Kamen za kamnom se je pričel luščiti iz zidov, ki so približno 15 metrov visoki, tako da je bila terasa resno ogrožena, da z rušenjem zidov zdrkne cel kompleks hribine v nižino. Da se temu odpmore, so pred kratkim pričeli z obzidavanjem in podzidavanjem razpadajočih zidov. Stari in novi zid večejo z betonom. Novi zid je deloma opečni, deloma kamenit. Na vzhodni strani bodo tudi pod previsom starega zidu štirje oboki, optri na stebre, tako da bodo v novem zidu pri tleh štirje niše, kar bo dalo zidni svojevrsno obliko. Delati bodo vsaj zimo, če ne bo prehudega mraza. Delo je v rokah gradbenega podjetja inž. I. Tavčarja.

— **lj Ureditve cest in hodnikov.** V Hiralnici ulici so uredili in posuli gornji del ceste in utrjuje zid ceste parni valjar. Obenem so nasuli ondi del hodnika. Po regulacijskem načrtu je projektirano podaljšanje te ulice do Vidovdanske ceste, kar se bo pa dalo realizirati šele čez kakih 10 do 15 let, ker bo treba odkupiti mnogo sveta in podrti na Vidovdanski cesti dve hiši.

— **lj Nov asfaltni trotoar** so napravili pred novo Pičmanovo in Osenarjevo hišo v Hiralnici ulici. Ob vladni palači, ki jo sedaj prepleskavajo, so trotoar popravili. V Gorupovi ulici so napravili širok asfaltni trotoar in cesto zboljšali. V spodnjem delu Skofje ulice od križišča proti mostu so desni hodnik razširili in uredili ter posuli z drobnim peskom.

— **lj Trg s semeni in raznimi zeliščji.** kakor je pelin, »stavent roža« itd., se je preselil začasno izpred Kresije, katero obnavljajo, na Cankarjevo nabrežje, ker zaradi zidarskega odra in dela nima prostora na običajnem mestu.

— **lj Na Pogačarjevem trgu ob stolnici** so pričeli polagati stopnice iz umetnega kamna na podlagi regulacijskega načrta arh. J. Plečnika. Stopnišče je zelo široko — od Skofijske palače do semenišča, kar je posebnost za Ljubljano. Z dovršitvijo tega dela bo Ljubljana pridobila svojevrsen monument.

— **lj Ker letos zida in obnavlja več ali manj vsa Ljubljana, tudi magistrat** ne delati izjeme. Dvoriščna fasada magistrat-

nega poslopja je bila že pošteno oguljena, nako se spodobijo starinskemu poslopiju, zdaj bo pa lepo obnovljena. Popravila vrši tvrdka G. Tönnies.

— **lj Nenadna smrt Josipa Kurenta.** Nagla smrt je davi doletela 72letnega slugo banske hranilnice Josipa Kurenta. Zadel ga je srčna kap. Mož je odšel spločiti okoli 19. z doma v gostilno »Kolvrat«, kjer je ostal do 22. ure. Zjutraj okoli 4. ga je našla njegova žena ga. Franciška mrtvega na stopnicah. Imel je krvne podplutbe po obrazu, vendar sta policijski zdravnik dr. Jurečko in nadzornik Zajdel, ki sta bila o tem obveščena, ugotovila, da ga je zadel srčna kap in da ni podlegel posledicam padca. Pokoini Kurent je bil znan kot značajan in soliden mož, vreden v službi in simpatičen v zasebnem življenju. Pogreb bo jutri ob 16. iz Knafleve ulice 9. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— **lj Plesni krožek Tabor** sporoča vsem obiskovalcem, da bo vodil tudi letos svojo plesno šolo. Plesne vaje se bodo vršile pod vodstvom plesnega mojstra g. J. Košička vsako nedeljo zvečer v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Pričetek 5. oktobra. Odbor najvjudnejše vabi k posetu šole vse, ki se zanimajo za lep in družaben ples. Prijave sprejema pisarna Sokola I na Taboru ali pa na večer pred otvoritvijo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

— **lj Društvo Sokol II. (realka)** vabi vse starejše brate, vse na novo vstopivše člane, ne glede na starost, da se zanesljivo udeležijo sestanka v telovadnici na realki v torek 23. t. m. zvečer ob 19. v svrhu razgovora o posebnosti telovadbe. Pridite vsi brez izjeme! Zdravo! Vad. zb. — **lj Tat ali trubadur?** Nekje v Trnovem se je pri priprtem oknu nekega pritličnega stanovanja ob cesti v pozni nočni uri pojavil neznanec. Odprl je okno, odgnil zavosil in baš, ko je nameraval zlesti v stanovanje, se je prebudila v sobi gospa. Prestrašena je zakrčila in s tem prepadla neznanca, ki jo je urno popihal v temo. Sosedje se skrivaj mužajo, ker stanuje pri njej neka gospodična... Morda je prišel k oknu trubadur, ki pa ni imel sreče.

UBOGLJIVA ŽENA.

— Zakaj neki hodi tvoja prijateljica vedno za svojim možem pismonošo, odkar sta se vzela?

— Tudi meni se je zdelo to čudno. Vprašala sem jo in odgovorila mi je, da so ji gospod župnik pred oltarjem naročili, da mora vedno slediti svojem možu.

Magdalena, Magdalena, ta je pa od sile strupena...

29.
Karkoli delaš, delaj previdno in glej na konec! Tako je tudi z lažjo v ljubezni. So različne ljubezni; ena do dekleta, druga do neveste in tretja, najvažnejša — do zakonske žene. Prvi dve sem že doživel, oz. jih še doživljam — sem namreč »srečni« ženin — zadnjo si moram pa še predstavljati.

Dekle sem si izbral daleč od svojih znanih in sem ji lagal iz gole ljubezni, kolikor je bilo potrebno, da je bila le zadovoljna in srečna, a slabega namena nisem imel pri tem. Kaj si pa vendar potem imel, se bo do hudovala cenj. Čitateljce, če ne slabega namena, ko si lagal? Hotel sem jo videti vedno veselo, srečno in zadovoljno in z marsikatero lažjo sem ravno to dosegel. Če bi ji pa po pravici povedal, bi bilo obratno in najbrž ne bi bila sedaj moja »srečna« nevesta, vsaj tako ona pravi, če tudi ona ne laže? In sedaj moram biti kot ženin že bolj previden. Njeni sosedje me že dobro poznajo, ona pozna moje znanec in vse od kraja lagati bi bilo zelo opasno. In vendar, če vidim, da ne gre drugače — je pa takega temperamenta! — povem stvar v malo lepši luči, pa vedno tako, da ne vzbudim nezaupanja in da me ne more razkrinkati vsaj v prvih dneh po mojem razodetju. Vse to pa izvira iz čiste ljubezni.

Da je popolna harmonija, je treba privijati strune, seveda ne tako, da bi popokale. Že samo lagati, lagati s tem ciljem, da boš vzbudil pri ljubljani veselje in zadovoljstvo, da ti pa ne bo ta laž sredstvo, da boš lažje gazil po blatu življenja in zapuščal za seboj razorne brazde razočaranja in po laži strth življenj, je pa umetnost, katere se bo morda marsikdo vsaj malo naučil od nas anketarjev. Kaj bo k temu

reklja moja »boljša polovica«, če jo smem tako imenovati, ko se poteguje za žensko emancipacijo, ne vem. Vprašal jo bom pozneje.

Končna misel bodi: Lagati smeš v ljubezni tako, da bo to pripomoglo k duševni harmoniji, toda brez zlih posledic in da boš s to »bon-tonsko« lažjo sejal(a) svojemu ljubljenu bitju le kal sreče in zupanja. Zaročenec.

30.

Vsak človek ima svojo ljubezen. Ljubezen je duševna nagrada. Potrebna je tudi narodu, da bi ne bil pusta mašinerija. Ljubezen je sama od sebe. Ona daje življenje po zakonih narode. Laž v ljubezni je ko črv v najlepšem sadju. Ljubezen nudi blagostanje in mirno življenje.

Ljubezen moramo vračati. Idolu, ki ga ljubimo, se moramo oddolžiti, ker je naš največji dobrotnik. Naše najslajše misli se vrte okoli njega in nas vodijo k vjudnosti, tej najpogrebnejši vrtni.

Z lažjo združena ljubezen ni ljubezen, kakor ni pav sraka s pavjim perjem. Jaz sem okusil dve, več jih sploh ni: srečno in nesrečno ljubezen! Prva je krasna, ko majski cvet ali cvet deklet, a druga otožna in predstavlja neizmeren zaklad rajske lepote, ki se odkriva skozi ljubevska srca. Tak del te lepote je n. pr. Dantejeva komedija, a ona je sijajen kristal, zlit iz krvi malega egoista, ki se mu pravi ljubevsko srce. Tudi ta kristal je nesrečna ljubezen, ali ni krasna. Izraz je vjudnosti, a ne laži.

Ali se sme v ljubezni lagati? Sme se, ali se ne mora. Kdor v ljubezni laže, uživa lažno, varljivo ljubezen. Človek, ki tako ljubi, je bolan ali pa ljubezni ne razume.

— Kdor pa ljubezni ne umeje, Zanj izgubljenost vse je. On živi — umrje. Življenja ne preži! R. narednik Ivan O.

31.

Moja prijateljica, ki je naročena na »Bogoljuba«, bi vam kratko in odločno odgovorila: »Ne!«. Jaz pa, ki naročnin vobče žalibog ne zmorem, vam odgovorim kakor sledi:

Prvič: Kdaj sme možki v ljubezni lagati?

Če se mu nasmiha kaka mala stvarica, o kateri je prepričan, da ima moderno težo, mislim seveda: moderno duševno težo. Takim malim stvaricam pravijo nekateri da so »lahke«, drugi pa, da so dražestne. To omenjam zato, da smo si na jasmem, o kakšnih malih stvaricah govorim. Torej taki mali stvarici lahko možki, ki ima veselje in talent za laganje, n. pr. takole laže:

1. Najlepša ste, kar sem jih kdaj videl... O...! Nedožna lažica, mala stvarica je blažena od zadovoljstva in samozavesti. Ste že 50 % en fant!

2. Nekaj posebnega me privlači k vam. Popolnoma ste me zmešala. Trajno nakodrana glavica se dviga. Drobn glasček poskuša iz Carmen: Če te ljubim, čuvaj se! no in ispod trepalnic vas gledajo oči skoraj la Greta. Rekla bi, da ste dosegli 75 %.

3. Brez vas (tebe) mi ni mogoče več živeti!!! Počl (ustretil), obesil, zastripil itd. se bom, a najprej (seveda!) sebe, po-

tem... Stavka ni treba končati, pač pa je važno, kako ste izpregovorili: počl, ustrelil, obesil, zastripil. Pravi naglas in podarek je večkrat odločilen, tudi bi vam svetovala, da besedico »obesil« veliko rajši »zpuštile«. Nekam premalo fina je, saj razumete. Potem smem pozabiti svetovati vam, da ste z malo stvarico kje na samem, kadar mislite učinkovati na ta način. Med ljudmi ni varno. Res! Zna se zgoditi — in se že — da je ona omedlela. Iz razumljivega strahu, da ni varna življenja. Če ste pa kje na samem z njo, bo ta strah baš nasprotno učinkoval. Vaš izbruh silne, močne in zveste ljubezni bo malo stvarico prav tako silno pretresel. V njenih očeh boste dosegli 100 %, seveda le tedaj, če ste dovolj močno in resnično predavali: brez tebe, draga itd. — mogu umret. Moško — zadovoljno si lahko potem zabeležite v notes datum, uro in kraj pa še cenj. krstno ime zraven pa karkoli hočete, morda: Viktorija. Pripomnim naj, da vam bo mala stvarica gotovo zamešala, ko se ji prireži od nekega spoznanja, da so za vas tudi še druge male stvarice, za katere se lahko streljate itd., samo če se hočete. Malo jezico bo mala stvarica kaj kmalu izkuhala v močnih rokah kakega drugega — lažnika. Po mojem takela storije z malimi stvaricami nimajo navadno zlih posledic, no, lahko bi jih pa le imele, če bi se vi n. pr. zmotili in bi slišno »sino« lagali kakoli mali stvarici, ki v bistvu ni mala stvarica. No in sedaj sem baš prišla do druge točke.

Kaj ne sme možki v ljubezni lagati, oz. katerim ženskam ne kaže lagati?

Bojim se, da temu vprašanju ne bom kos. Presrečno je, se vam ne zdi? Po moji skromni pameti naj bi možki nikdar ne lagali tkzv. »čutečim« ženskam. Nekateri imenujejo to vrsto historične, eksaltirane, duševno več ali manj vredne itd. Nekatere ženske si pač domišljujejo, da je zvesta ljubezen ABC tega ničvrednega in pregrešnega romanja skozi to solzno dolino. Resnica pa je, da je ljubezen le smetana, da, nič več in nič manj kakor smetana. Brez smetane se da živeti, prav gotovo da se da! Če torej takale ženska s pomočjo možke laži spozna, da ljubezen ni ABC, temveč kvečjemu že trikrat imenovana smetana, občuti njena duša tisto, kar pojmujejo pod »varanjem«. Neizmerno je nekatera nesrečna, tako nesrečna, da njena trudna roka seže po lizolu ali kakli drugi steklenički, kjer je strup. V časopisju pa citamo: radi nesrečne ljubezni, pomolavali se nasmeheemo: O jej, že zopet, ti preklicana ljubezen ti!

Takim ženskam ne kaže lagati, res ne! Kdaj sme ženska lagati in kdaj ne sme?

Neporočena ženska lahko laže, kolikor ve in zna. Namen namreč posvečuje sredstva, to itak veste. Le pomislite: neporočena ženska, torej dekle, laže zato, da doseže sedmi svet zakrament, neporočen možki, torej fant, pa laže zato, da lahko »lomice 6. božjo zapoved, ki se glasi, saj vsi vemo kako. Ženski je torej pred zakonom celo priporočati, da laže, ker le na ta način se ji posreči pripeljati grešno, jo prepovedanih užitkih kopnečo ovco na edino pravo in zveličavno pot svetega zakonskega življenja.

Tako se je izrazila moja prijateljica, tista, ki je naročena na dobre liste. Pokimala sem, potem pa sem jo vprašala: Kaj pa poročene, je tem tudi dovoljeno lagati in — kdaj? Da ste jo videli, kako me je pogledala! Hrbet mi je obrnila, a sem je videla, da išče robec! Prehlajena je in — oprostite! — kar naprej se vsekaje. Včasih tudi nalaše, včasih pomeni to toliko kakor: Fej te bodi! Mislim, da sem prav razumela, če obrazložim: Fej te bodi! Milostive, ki so si že »prilagale« moža, ne smejo lagati! Pod nobenim pogojem! Greh delajo, če potem še lažejo, da, greh! Pokimala sem in vem, da bodo priklimala vse neporočene čitateljce. Kaj mislite, bodo priklimala tudi »milostivec«? Ne bodo! Pa to bi bilo zopet vprašanje zase: Zakaj ne bodo priklimala? To vprašanje pa v »Narodu« ni sproženo, zato končam.

Magdalena.

Ne zamudite prilike!

Samo še kratek čas!

Harry Liedtke

Maria Paudler

v smehapolni veseligr

Korvetni kapitan

Prvi Harry Liedtke govoreči film!

Danes ob 4., 7½ in 9½ zvečer.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Telefon 2124.

K. R. G. Brown: 9
Vitez enega dne
Roman

Na pesku so se začeli koraki in nekdo je spregovoril.
— Ah, Sara — koga pa imamo tu? So ljudje, ki vzbude v vas na prvi pogled zaupanje in simpatije, so pa tudi taki, ki bi jih človek najraje kar takoj kresnil po glavi. Sir Walter Bellerby je bil na prvem mestu v drugi kategoriji. Bil je visok, krepke postave, star okrog petdeset let. Imel je okrogel, blod obraz, poudrugo brado, izbuljene oči in izraz, kakršnega bi imel Olimpec, če bi se spustil na kratke počitnice na zemljo. Bil je plešast, toda imel je orjaške, navzgor zavijane brke. Nosil je kričeče dokolenice iz kocačnega blaga in na prvi pogled se mu je poznalo, da je o sebi zelo visokega mnenja. Peter, ki je znal iz neznanih podrobnosti hitro in dobro presojati ljudi, je takoj spoznal, da bi nikoli ne mogel imeti tega moža rad.
— To sta Tobbyjeva prijatelja, Walter. — Predstavila ju je možu in sir Walter je velikodušno priklimal z glavo.
— O, veseli me, zelo me veseli. Je to vaš prvi poset v Sandhavenu?
— Da, — je odgovorila Craigova in Peter je opazil, da ogleduje sira Waltera še z večjim zanimanjem, kakor je ogledovala njegovega sina.
— To je udobno gnezdece, — je dejal sir Walter samozavestno, kakor da je tak udobnost njegova zasluga. — Upajmo, da boste imeli tu pri nas lepo vreme in prijetne počitnice. Ostaneta na našem plesnem večeru? ... No, to je lepo. Torej kaj meniš, Tobby, kako naj zabavamo do večera tvoja gosta?
Tobby se je namuznil in zamahnil z roko.
— Vem, da bosta morala prej ali slej občudovati svoje stare mojstre. Naj pretrpita to rajne pred večerjo, a?
Sir Walter je bil nekoliko užaljen. Vedno ga je zelo jezilo, če se je zdel njegov sin konstitucionalno nesposoben izkazovati mu spoštovanje, čeprav ga je zaslužil deloma kot oče, deloma kot član parlamenta, deloma pa kot znamenit mož vobče. Tobby je občeval z njim bolj kot uviden starejši brat nego kot sin in to je očeta večkrat jezilo. Tudi zdaj mu je šlo na živce, pa ni ho, tel pokazati vpricho tuih ljudi svojega ogorčenja.
— Morda se pa tvoja prijatelja sploh ne zanimata za slike, — je menil.
— Gospodična Craigova se zanima. Sama je trdila, da ima slike zelo rada. Sir Walter se je zadovoljno nasmehnil.
— Zares? Zelo bi me torej veselilo, če bi si hoteli ogledati mojo privatno zbirko.
— Hvala, — je dejala Craigova.
— To je res lepo, da se zanimate za slike, draga moja. — se je oglasila lady Bellerby. — Mojega moža zelo boli, da sva s sinom taka barbara. O umetnosti nimava pojma, veva pa, kaj nama ugaia — a to je nečuvno, je-li, Walter? Torej pojdite in ne pozabite, da bo večerja danes zgodaj.

Sir Walter na to zbadljivo še odgovoriti ni hotel. Dostojanstveno se je napotil proti hiši. Craigova je šla za njim rada, Peter nerad, Tobby je pa šel, ker je moral. Gospodar jih je vodil skozi glavni vhod in veliko, z lesom obito vežo k zelenim vratom, vodečim v dolgo, nizko galerijo ob hiši.
— Evo, tu smo, — je dejal, kakor da naznanja posebno radostno novico. Glasno se je odkašljal in se pripravil k temeljitemu predavanju.

III.
Ples.
Za človeka, ki ve o umetnosti približno toliko, kakor slaboumni Culukaf o Einsteini teoriji, ni hujšega strupa kakor če mora gledati slike v privatni zbirki. In tako je stopal Peter težkih korakov za gospodično liki morilec, katerega vlečejo na morišče. Proti svoji volji se je moral seznaniti z zakladi sira Waltera.
Zdelo se mu je, da se dogodki sami rogaajo vsem njegovim načrtom. Imel je namen večerjati s Craigovo v Wellbridge, potem bi jo pa spremil nazaj do kočice na obali. Sam bi že našel kje zavetišče. Toda pretirana gostoljubnost lady Bellerby in njenega sina je prekrizala vse njegove račune. Namesto prijetnega kramljanja z lepim dekletom ga je čakal večer, poln mučnega dolgočasia, katerega seveda ne poznajo ljudje, ki imajo radi maškarede. In kakor da tega trpljenja še ni dovolj, je moral zdaj gledati še slike, ki ga niso prav nič zanimale. Ni bilo torej čuda, da je bil zelo slabe volje, ko je stopil v galerijo.
Kmalu je pa spoznal, da ni tako strašno, kakor je mislil. Ker mu je bila galerija neznana trdnjava, s katero se ni nameraval nikoli seznaniti, je pričakoval, da zagleda Louvre v manjšem obsegu. Zato je bil prijetno presenečen, ko se je izkazalo, da je slik samo dvajset. Visele so druga ob drugi na steni od pokrajince do impozantnega eksemplarja portretne umetnosti. V steni na nasprotni strani so bila velika okna, da so se slike bolje videle.
— Samo nekaj let je tega, od kar se morem pošteno ukvarjati z zbiranjem slik, pa še zdaj ne gre tako, kakor bi človek želel, — je razlagal sir Walter z glasom zgovornega pridigarja. — Toda moj cilj je bila vedno kakovost, ne pa količina. Zato se moja zbirka po obsegu ne more primerjati z drugimi, vendar pa imam pravico občudovati jo kot zelo posrečeno. — Obmolknil je, da nabere sape. Ker se ni nihče oglašil, si je znova odkašljal in nadaljeval svojo razlago.
V naslednjih dvajsetih minutah je postalo poslušalcem jasno ko beli dan, da je izvirala ljubezen sira Waltera do starih mojstrov bolj iz smisla za dobro naložene denarce in iz želje zbirati dragocene predmete, nedostopne navadnim zemljanom, nego iz prirojenega hrepenenja po lepoti. Iz vidika sira Waltera je bila draga slika dobra in znamenita že zato, ker je bila draga, dočim dela, ki niso imela večje denarne vrednosti, po njegovem mnenju sploh niso bila vredna, da bi človek govoril o njih. In tako so zvedeli njegovi poslušalci točno, koliko je katera slika veljala in kako jo je sir Walter pridobil za svojo zbirko. Iz

vsega tega je bilo razvidno, kako previden je mož in kako imenitno zna kupovati.
— A tole, — je dejal sir Walter in se ustavil pred zadnjima dvema slikama, — tole je moja najnovejša pridobitev. Tale Constable me je veljal pred mesecem pet tisoč funtov.

TAKO JE.
— Kaj pa dela tvoja mamica, Mi-hec?
— Kar hoče.
— No, to je lepo. Kaj pa dela tvoj papa?
— Tudi — kar mamica hoče.

Zenske v diplomatski službi

Nekatere države imajo v diplomatski službi tudi ženske — Diplomatkine ostanajo dolgo samice

Zenske so baje v zasebnem življenju izborne diplomatke. Zato ni čuda, da silijo tudi v javno diplomacijo, ki je bila do najnovejšega časa absolutna domena moških. Seveda je na svetu še zelo malo ženskih diplomatov in poslanikov. Nekaj jih je pa le in ženske so prepričane, da jih bo kmalu še več.

Čudno je, da imajo ženske v diplomatski službi baš Kitajci, pri katerih ne igra ženska sicer nobene vloge. Kitajska vlada je poslala pooblaščenega zastopnika k tibetskemu Dalai-lami in Angleži so si belili glave, kaj je imela sporočiti ta dama duhovnemu poglavju tibetskih budistov. Šlo je za stališče Kitajske do konflikta med Nepalom in Tibetom. O tem je moral biti obveščen Dalai-lama in kitajska vlada je poverila to kočljivo nalogo zelo lepi Kitajki, ki je radevolje odgovarjala na vsa vprašanja radovednežev, resnice pa ni povedala nikomur. V Tibetu so jo sprejeli z vsemi častmi, katerih so bili deležni nekoč poslaniiki prejšnjih kitajskih cesarjev. Ta moderna Kitajka, Len-Men-Hin po imenu, mora biti izredno sposobna in nadarjena, sicer bi ji vlada ne bila poverila tako važne naloge.

Za Kitajsko in Rusijo so Zedinjene države največja država na svetu. V Ameriki ženske v diplomaciji niso nič posebnega. Sovjetska Rusija je poslala na Norveško Aleksandro Kolontajev, ki je vodila celo pogajanja o trgovinski pogodbi. Bila je pa kmalu od poklicana, ker soveti niso bili zadovoljni z njenim delovanjem. Zedinjene države so bile pa bolj previdne. Njihov konzul v Amsterdamu, gospodična Pattie Fieldova, je prava lepota. Ta lepa 24 letna dama se prav dobro spozna na svojo stroko in je baje v diplomatskih zapletljajih nevarna nasprotnica.

Zenske v diplomatski službi so kot rečeno redke in zato ni čuda, da se moški tako zanimajo za nje. Nobena diplomatka ne ostane dolgo samica. Neki Skot je bil takoj navdušen za zakonski jarem, čim se je seznanil s prvim tajnikom bolgarskega poslanstva v Washingtonu, gospodično Stanciovovo. Govorila je gladko pet jezikov in celo po mnogih uspehih, ki jih je dosegla kot tolmač na raznih mednarodnih konferencah, ni pozabila, da mora 20 letno dekle tudi v diplomatski službi razumeti jezik ljubezni.

Druge države še nimajo žensk v diplomatski službi. Zato bi lahko poklicne diplomatke malone seštel na prstih ene roke. Predstavniki angleške vlade so se izrazili zelo negalantno o nesposobnosti žensk za diplomatski poklic. In vendar se pogaja angleška vlada z diplomatko Nove Škotske. To je država, katero prištevamo navadno h Kanadi, čeprav ima svoj parlament in svoje diplomatske zastopnike v inozemstvu.

Ameriške romanske dežele so bolj naklonjene ženskam v diplomatski službi. Država Urugvaj je poslala dr. Paulino Luisi kot trgovskega atašaja v Bruselj. Napravila je na belgijske diplomate zelo dober vtis in zdaj velja v Urugvaju za najboljšo zastopnico gospodarskih interesov svoje domovine. V Evropi imamo še ženskega vicekonzula in sicer Olgo de la Baara, katero je poslala republika Chile na Škotsko, kjer izpolnjuje svoje dolžnosti zelo dobro.

S tem je število žensk v diplomatski službi izčrpano. Lahko bi pa prišli k njim tudi ženske politike, katere so pošiljale mnoge evropske države v Zenevo.

Junaški zdravnik

S smrtjo dr. Leonarda Portala Marka v Paddingtonu je zaključeno junaske poglavje zdravniškega raziskovanja. Približno pred 25 leti je dr. Mark spoznal, da ima zelo redko neozdravljivo bolezen. In vse svoje življenje je posvetil proučevanju simptomov te bolezni tako, da bi bodoči raziskovalci lahko našli sredstvo proti nji. In res je obogatil medicinsko vedo s knjigo o tej bolezni in z razpravo pod naslovom »Apologije akromegalika.« Iz obeh knjig veje humor.

Smrt je prišla tako, kakor je sam želel. V petek zvečer se je dal še zadnjič odpeljati na vrt, zadnjič je zalil svoje drage cvetlice, ponoči je pa mirno zatisnil oči in jih ni več odprl. Svojo bolezen je karaktiziral z besedami, da je akromegalik kakor Samson, ko se je zbudil in spoznal, da je ostrižen in da je izgubil vso moč. Včasih so bile bolečine tako hude, da so ga gnale v obup in mož je molil, da bi mogel trpljenje prenašati tako junaske, kakor Job. Bolezen kateri je dr. Mark podlel, se pojavi v obliki neznatnega izpu-

ščaja na spodnji strani možganov, ki povzroča nepričakovano močno rast kosti, zlasti ličnih. Dr. Mark je menil, da se ga je lotila bolezen že l. 1879, torej dobrih 7 let prej, predno je dr. Pierre Marie to bolezen odkril in krstil.

Najboljše, najtrajnejše, zato vsicenešči

Degeneracija rodu Medici

Ko se je Katarina Medici poročila s francoskim kraljem Henrikom II., je bila stara šele 14 let. V 10 letih ni bilo iz tega zakona nobenega otroka, potem jih je pa prišlo kar po vrsti 10. Da to ni bil zdrav rod, pričajo podatki o potomstvu teh kraljevskih zakoncev.

Franc II., rojen 19. januarja 1543, je podlegel s 16. letom tuberkulozi ušes. Elizabeta, rojena 2. aprila 1545, se je poročila s španskim kraljem Filipom II. Njuno potomstvo, dve hčerki, sta bili nevropatični. Claudina, rojena 12. novembra 1547, se je poročila z lotarinškim vojvodo Karlom II. Imela je z njim sina in štiri hčerke. Vsi njeni otroci so umrli brez potomstva. Ludvik, vojvoda Orleanski, rojen 3. februarja 1549, je umrl v zibelki. Karl Maksimilijan, bodoči Karl IX., roj. 27. junija 1550, je bil krut in napol blazen. Podlegel je sušici, star komaj 24 let. Imel je edino hčerko, ki mu je umrla v zgodnji mladosti. Eduard Aleksander, rojen 20. oktobra 1551, bodoči Henrik III., je bil od vsega rodu Valois najbolj pokvarjen, pa tudi najbolj inteligenten. Padel je kot žrtev morila, star 38 let brez potomstva. Margerita ali Marketa Valois, rojena 14. maja 1553, je umrla tudi brez potomstva. Franc Herkules, vojvoda Alenzonski, roj. 18. marca 1554, je bil zelo strahopeten, obenem pa hudoben. Hotel je zadaviti svojo mater. Umril je brez potomstva, star 38 let. Dvojčka Viktor in Jeanne, rojena 24. junia 1566 sta umrla kmalu po rojstvu.

MED ČAJANKO.

— Pogledj mamica, tamle na steni je stenica.
— Molči, otrok! Pri nas sploh ni stenice. To je žebelj.
— Pogledj, mamica, žebelj leze. V UREDNIŠTVU.
Nepriprani pesnik: Gospod urednik, prinašam vam svojo zadnjo pesem.
— Zadnjo? Zares zadnjo? To je sijajno!

Srečke za IV. razred državne razr. loterije so dospele

Opozarjamo naše igralce, da je čas za obnovo srečk do 1. oktobra. Zrebanje pa se bo vršilo dne 6. oktobra. Kdor hoče igrati v V. razredu (milijonskem) naj pravčasno zamenja srečko, da ne bo prepozno. Nekaj srečk je tudi še za IV. razr. na razpologo.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Vse knjige

ki jih rabiš, kupi

v knjigarni
Tiskovne zadruga
LJUBLJANA, Prešernova ul. 54.

Knjigarna ti dá pri nakupu šolskih knjig brezplačno lepo knjigo po izbiri.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5.—

POSESTVO V REPNJAH
št. 50 p. Vodice — naprodaj. 2494

SVIDENJE
Dvignite pismo pod »Jesen 2424«. 2500

ČEVLJARSKEGA PRIKROJEVALCA
s plačo po dogovoru sprejme takoj v stalno službo Josip Imperl, čevljar v Sevnici pri Savi. 2498

UČENEC
zdrav, krepak, s tremi razredi gimnazije, bi stopil v trgovino z mešanim blagom. Sporočiti na: Val. Turk, Novi kot, p. Prezid pri Rakeku. 2499

Malinovec
z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v lekarni Dr. G. Piccoli, Ljubljana. — 1 kg 20.— Din, pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici. 58/T

INSTRUKCIJE
iščem po zmerni ceni. Oče me sili v lemenat, jaz hočem na univerzo. Odraka mi vsako pomoč. Sem trdne volje, zdrav in imam pogum, da se prebijem skozi trda leta visokošolskega studija. — Prosim za ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Trdna volja«. 2476

Dr. MOJZER ANTON
advokat

Beograd
Majke Jevrosime ulica 6
uljudno naznanja, da je pod tem naslovom dne 19. septembra t. l. odprl
ADVOKATSKO PISARNO

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema
ŠPEDIČIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.
Telefon interurban 2157. 81/T

Sigurna eksistenca v Karlovcu

Manjša trgovina s papirjem, galanterijo, parfumerijo in prodajo časopisov, ki je že 10 let dobro uvedena, se ceno PRODA zaradi otvoritve drugega podjetja.

IVAN DRECHSLER, KARLOVAC
Zagrebačka ulica 4.

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš dobri soprog, brat, svak, stric, gospod

Josip Kurent

inkasant banovinske hranilnice

danes nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 24. t. m. ob 16. uri izpred hiše žalosti, Knafljeva ulica 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1930.

FANCI KURENT, roj. Kotliušek, soproga in ostali sorodniki.